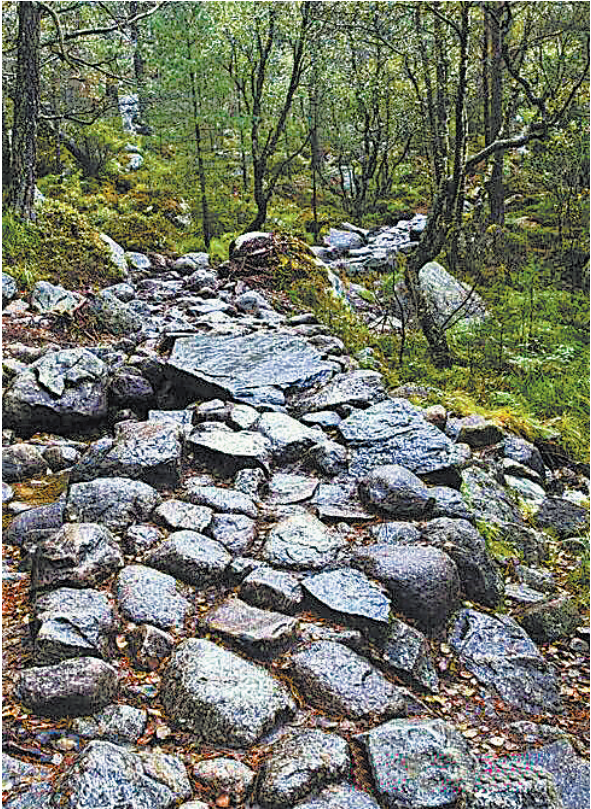

It

Yenzluj yied daeuj yied maij angj saehgonq, gou ngeix de siengj miz vunz dingq de gangj vah. Doenghbaez lumj diuz dah raezrangrang ndeu, mbouj dingz buet coh baihnaj bae, ndaej roekcib caet bi seiz, cix sawqmhwh cienj aen gungj he, siengj baenq doxdaug. Yenzluj gangj vah seiz, lwgda hamj gvaq gou yawj coh gizgyae, mwhhaenx cungj dwg banhaemh, mokhaemh daj gwnz bya doek roengzdaeuj, dumx gvaq dinggyaeuj dou. Baihnaj gou dwg bya, giz engq gyae hix dwg bya, giz lwgda Yenzluj yawj, seizgan bin gvaqdaeuj, gyuempluemz youq ndaw lwgda dou.

Gij saeh Yenzluj ndaejgeiq dwg daengz de ndaej bet bi bide cij maj okdaeuj, maj ndaej menh di, lumj gij gohaeuxyangz Mbanjhoulungz deng rin caenx ndaej ra mbouj raen giz geh maj hwnjdaeuj nei. Caemhcaiq ndaej bet bi gaxgonq, gij saeh sojmiz de ndaejgeiq, cienz dab youq itheij, myoxmyad ndaej cij lw iek.

Ndaej bet bi le, song cik ga Yenzluj gaenq rox youq giz rin luenhlablab buet bae buet dauq lo, deng, couh lumj duzyiengz nei. Moix ngoenz haetromh, gij rongh ngamq daj faq faexndoek san ciuq hauejdaeuj, daxmeh de Mehginh couh heuh de hwnqdaeuj lo. Haujlai bi lo, gyoengq Yauzcuz Beilungj cungj mbouj hauej hagdangz gvaq, Mehginh cix ngoenzngoenz heuh de hwnq congz bae hagdangz. De gaem song aen lwgsawz, doq gwn doq bin coh Mbanjlungjhanj. Mwhde, cunhbu lij youq Mbanjlungjhanj, hagdangz hix youq Mbanjlungjhanj, miz boux lauxsae Bouxgun heuhguh Yang Yinzyenz youq gizde son saw. Yang lauxsae dwg daj Gvangjsih Sengjlaeb Denzsih Swhfan Yozyau bizyez, ranz youq Mbanjlungjai, dwg aen mbanj ranzdog he, seiqhenz cungj dwg bya sang, lumj doengjdiet nei gyok ndaej ndaetndetndet, ranz Bouxgun lauxsae neix dan ranz dog he, gyaxgedged vae youq daej aendoengj. Gvaq lai bi le, Yenzluj cij rox, Yang lauxsae dwg vihliux ndoj gozminz dangj gaemh bouxbing, cij buetdeuz daengz Houlungz Cunh daeuj. De dwg boux lauxsae daih’it Houlungz Cunh, Lungjhanj Siujyoz hix dwg aen hagdangz daih’it Houlungz Cunh.

Yenzluj loh din, caij gvaq doengh ndaek rin lumj gaiq nyawh nei lwenqdwkdwk, gooen daj song henz iet gvaqdaeuj, haeb giz vaq de, haeb giz din ga de, Yenzluj cungj mbouj leixlangh. Diuz roen bya neix aeu byaij aen lai cungdaez, cij ndaej daengz Mbanjlungjhanj, mboengqneix aen dungx de heuh le

Yenzluj

然 鲁

Loz Nanz sij Moz Beibei hoiz

罗南 著 莫蓓蓓 译

然鲁越来越喜欢摆往事，我想他需要人倾听。过去像一条长长的河流，不间断地朝前奔腾，六十七岁这年，却突然转一个弯，想要回溯。然鲁说话时，眼睛越过我看向远处，那时候总是傍晚，夜幕从山那头落下来，漫过我们头顶。我的眼前是山，更深处也是山，然鲁目光抵达的地方，时光攀爬过来，弥漫在我们彼此的眼睛里。

然鲁的记忆是八岁那年长出来的，长得有些慢，像后龙村被石头挤压得找不到空隙生长的玉米苗。而八岁之前，他所有的记忆，全都垒叠到一起，模糊得只剩下饥饿的感觉。

八岁，然鲁的双脚已经能在乱石间奔跑了，对，就像山羊。每天早晨，光的线刚从燎箭竹墙透进来，母亲玛襟就叫他起床。多少年了，背陇瑶人都不曾进过学堂，玛襟却天天叫他起床去上学。他抓起两个红薯，边吃边往陇喊屯爬。那时候，村部还在陇喊屯，学校也在陇喊屯，一个叫向仁元的汉族老师在那里教书。向老师是广西省立田西师范学校毕业，家在陇隘屯，那是一个独家屯，四面高山，铁桶一样严密箍合，那个汉族人家单家独户，孤零零地窝在桶底。多年后然鲁才知道，向老师是躲国民党抓壮丁，逃到后龙村来的。那是后龙村有史以来的第一个老师，陇喊小学也是后龙村有史以来的第一所学校。

然鲁光着脚板，踩过那些玉一样光滑的石头，荆棘从两旁伸过来，咬他的裤角，咬他的脚杆，然鲁没有理睬。一个多小时的山路，才到达陇喊屯，这期间，肚子叫了无数次，他强忍着，不去想口袋里的煮佛手瓜，那要挨到中午才能吃的。

要是学校一直在陇喊屯，然鲁会一直坚持下去，只可惜，五年级之后，就要到县城读初中了，两个红薯无法支撑起这些路的长度，只好离开学校。叔叔把然鲁带到陇兰屯，指着一堵刚刚砌起基脚的墙，对他说，等到把那堵墙砌完，你就可以出师了。

然鲁熟悉这种墙，后龙村的人几乎都会砌。大小不一形状各样的石块被遵着某一种规律叠垒、镶嵌，两堵棱角分明的墙形成近似垂直的角，顺着山势攀爬，直至两人来高。这种墙，凌云人叫边坡挡土墙，用来阻挡山体滑坡，它的牢固是可以与时间抗衡的。

然鲁只有十三岁，拿不动十八磅的大锤。叔叔让他做副工，帮忙传递打好的料石。叔叔说，等过两年，然鲁的力气长粗长壮了，就可以拿大锤了。氏花拿的就是大锤，她比然鲁大五岁，她将大锤高高抡起，又重重落下，石头便裂开一道缝、几道缝，最后变成料石，散落一地。氏花长得黑，做工间隙，大伙儿坐下来抽烟杆吹牛解闷的时候，她不声不响地隐在人丛中，像一道影子。叔叔说，等然鲁长大，玛襟就会把氏花讨过来，给他做老婆。工地里的大人哈哈笑。氏花背对着众人，低头打草鞋，然鲁只看见她鲜艳的彩珠长耳环，从脸侧吊下来，在阳光下一晃一闪的。玛襟从没说过这件事，叔叔也许只是开玩笑，可也很难说那就不是真的，背陇瑶人的姻缘几千年前就定好了的。

玛襟说，很久很久以前，背陇瑶先祖从皇门迁到巴拉山途中，遇到一条大河，那条河真大呀，船行走一百个白天和一百个黑夜都走不到头。罗杨卢赵四家人，砍下构树做船身，砍下五辈树做船舱，造了一只茅草船。韦王李那四家人，砍下柏木和阴沉木做船，用五彩丝线和珠子，把船装扮得很漂亮。有一次遇到大风浪，那只华丽的船失去控制，水灌进船舱内，茅草船上的人解下长腰带，把他们拉上来，才得了救。后来，同船的四姓成了兄弟，而与另一只船上的四姓，则成了亲戚，并发誓，兄弟姓永世不通婚，亲戚姓永世结婚缘。

mbouj rox geijlai baez, de nyaenx dwk, mbouj bae siengj gij gvafwngzbaed cug ndaw daeh, gij gva neix aeu deq daengz banringz cij ndaej gwn.

Danghnaeuz hagdangz itcig youq Mbanj-lungjhanj, Yenzluj yaek laebdaeb doeg roengzbae, hoeng, caen hojsik, haj nienzgaep le, couh aeu bae daengz yienhsingz doeg cuhcungh lo, gyanghaet gwn song aen lwgsawz ndwi, mbouj miz banhfap hawj de dingj ndaej byaij roen daengz ndawsingz, baenzneix cijndeij mbouj doegsaw lo. Daxau daiq Yenzluj daengz Mbanjlungjlanz, vix faq ciengz ngamq caep hwnj giekcienz he, naeuz Yenzluj:“Caj mwngz caep faq ciengz neix liux, mwngz couh ndaej ok sae lo.”

Yenzluj rox cungj ciengz neix, vunz Houlungz Cunh ca mbouj geijlai cungj rox caep. Ndaek rin hung iq mbouj doxdoengz caemhcaiq gak cungj gak yiengh ciuq moux cungj gvildw bae daeb、bae sieng, song faq ciengz giz limq faenmingz caux baenz gij gak yaek daengisoh, swmh bya sang bin, miz song boux vunz baenzneix sang bae. Cungj ciengz neix, vunz Lingzyinz heuh de guh Ciengz dangjinamh henz bo, yungh daeuj laengz bya byad doxroengz, laeb ndaej maenh dangqmaz, ndaej caeuq seizgan doxbeij.

Yenzluj cij ndaej cibsam bi, dawz mbouj hwnj fag cuiz hung miz cibbet gaen naek. Daxau hawj de guh bouxbangfwngz, bang bonjfaenh ndenq gij liuh rin boemz ndei. Daxau naeuz, gvaq song bi le, Yenzluj maj ndaej engq maenghfangfang lo, couh ndaej dawz fag cuiz hung hwnj lo. Dahvah couhdwg dawz fag cuiz hung, de beij Yenzluj maj haj bi, de gingz fagcuiz sangsadsad, youh yunghrengz daem roengz, gij rin couh dekceg diuz geh he roxnaeuz geij diuz geh, doeklaeng bienqbaenz gij liuh rin, sanq doek youq gwnz namh. Dahvah noh fonx, guh hong baeg le yietnaiq, caezgya naengh roengzdaeuj cit ganjien gangjboq gaij mbwq seiz, de mbouj w saek coenz youq ndaw, lumj duzngaeuz nei. Daxau naeuz, caj Yenzluj majhung, Mehginh couh aeu Dahvah gvaqdaeuj, hawj de guh yah. Gyoengq vunzhung dieghong baez dingq cungj riuhaha. Dahvah baih-laeng doiq caezgya, ngaemgyaeuj dwk haizyangj, Yenzluj cij yawj ndaej raen gij soij cawsaek raez gig gyaeundeij, daj mbiengj naj de venj roengzdaeuj, youq laj ndit baez yaeb baez yaeb. Mehginh mbouj dwen gienh saeh neix gvaq, daxau lauhei q gangjriu ndwi, hoeng hix gig nanz gangj saeh neix couh mbouj dwg caen, gij yienzfaenh Yauzcuz Beilungj geij cien bi gaxgonq couh dingh gvaq lo.

Mehginh naeuz, haujlai bi gaxgonq, cojcoeng Yauzcuz Beilungj daj Vangzmwnz senj daengz Byabahlah, youq buenqroen roeb daengz diuz dah hung ndeu, diuz dah haenx caen hung ha, naengh ruz youz le bak ngoenz caeuq bak haemh cungj youz mbouj daengz gyaeuj. Singq Loz singq Yangz singq Luz singq Cau sei q ranz vunz, raemj gogen guh ndangruz, raemj gonoenh guh cangruz, cau h le aen ruzhaz he. Singq Veiz singq Vangz singq Lij singq Naz sei q ranz vunz, raemj gobek caeuq goyinhciz guh ruz, aeu sei mae haj saek caeuq aencaw, cang aen ruz ndaej gig gyaeundeij. Miz baez ndeu rumzhaenq raemxlangh fanfoedfoed, gyoengqde gaemhanh aen ruz gyaeundeij mbouj ndaej, miz raemx dwk hauej ndaw cang daeuj, gij vunz gwnz ruzhaz yoengq diuz saihwet roengzdaeuj, rag gyoengqde hwnj ruzhaz daeuj, baenzneix cij ndaej lix roengzdaeuj. Doeklaeng, gyoengq vunz sei q aen singq caemh ruz baenz beixnuengx, caeuq gyoengq vunz sei q aen singq lingh aen ruz baenz caencik, caemhcaiq mieng, daihlaeng guh beixnuengx sei q aen singq neix ciengxlwenx mbouj doxaeu, daih-laeng guh caencik sei q aen singq neix ciengxlwenx ndaej doxaeu.